

Museernes historie — J. V. Maranto

Hej allesammen! Lad os begynde vores guidede tur. Velkommen til museet over alle museer. Museer har været en del af menneskets historie i over 2 000 år. Men de har ikke altid set ud som dem, vi besøger i dag. Museernes historie er langt ældre og meget mere mærkelig, end I måske tror. Vi begynder herovre i den græske afdeling. Vores ord "museum" kommer fra det græske "mouseion" – templer bygget til muserne, gudinderne for kunst og videnskab. De, der kom med ofringer bad muserne om at beskytte videnskaberne og give inspiration til dem, de anså for værdige. Templerne blev fyldt med ofringer i form af skulpturer, mosaikker, komplekse videnskabelige apparater, poetiske og litterære indskrifter og andre former for hyldester, der skulle vise, at dødelige var værdige til guddommelig inspiration.

Vi er nu nået til den mesopotamiske afdeling. Det første museum blev oprettet i 530 f.Kr. i det, der nu er Irak. Og den første museumsdirektør var rent faktisk en prinsesse. Ennigaldi-Nanna begyndt at indsamle og huse mesopotamiske fortidsminder i E-Gig-Par, hendes hus. Da arkæologer udgravede området, opdagede de snesevis af kulturgenstande, der var pænt anbragt i rækker med leretiketter skrevet på tre sprog. Hun må have holdt nogle interessante fester.

Traditionen med at indsamle og fremvise interessante genstande, begyndte at blive efterlignet, som I kan se her i den romerske afdeling. Politikeres og generalers skattesamlinger blev fyldt med krigsbytte, og kongelige menagerier fremviste eksotiske dyr til offentligheden ved særlige lejligheder, som f.eks. gladiatorturneringer. Som I kan se, har vi en løve her og en gladiator. Og ja, opsynsmanden burde tydeligvis være i denne afdeling.

Vi må skynde os videre! Det næste skridt i museernes udvikling fandt sted i renæssancen, hvor der igen blev opfordret til at undersøge den naturlige verden, efter næsten et årtusind med vestlig uvidenhed. En kunstsamling, der også blev kaldt et "Wunderkammer", var en samling af genstande, der fungerede som en slags fysisk encyklopædi til præsentation af kulturgenstande.

Træd venligst ind i garderoben, sådan, værsgo! Pas på frakkerne! Og så besøger vi Ole Worms samling. Et af de mest bemærkelsesværdige "wunderkammere" tilhørte en velhavende naturalist, antikvar og læge, Ole Worm fra det 17. århundrede. Ole Worm indsamlede fysiske eksemplarer, menneskelige skeletter, gamle runetekster og kunstgenstande fra den nye verden. I andre samlinger kan du finde genetiske afvigelser, ædelstene, kunstgenstande og religiøse og historiske fortidslevn. Åh nej! Det skal du nok ikke røre ved! Disse samlinger var private, og som sagt ofte samlet hjemme hos folk og kontrolleret af deres ejere – ledere og aristokrater samt købmænd og tidlige videnskabsmænd.

Hov, er der nogen, der kan høre et cirkusorgel? I 1840'erne opkøbte en initiativrig ung showmand ved navn Phineas T. Barnum nogle af de mest berømte samlinger fra Europa, og grundlagde Barnums amerikanske museum i New York City — et spektakulært sammensurium af en zoologisk have, en forelæsningsal, et voksmuseum, et teater og et "freak show", der var kendt for sine særlig udvalgte beboere, såsom bjørne, elefanter, akrobater, giganter, siamesiske tvillinger, en Fiji-havfrue og en skægget dame, sammen med en række moderne maskiner og videnskabelige instrumenter.

Museer, der er åbne for offentligheden, er et forholdsvis nyt fænomen. Før Barnum var de første offentlige museer kun tilgængelige for overklassen og middelklassen, og kun på bestemte dage. Besøgende skulle ansøge skriftligt om lov til at besøge museet, inden de fik adgang, og kun små grupper kunne besøge museet hver dag. Louvre glimrede ved at give alle borgere adgang til museet, men kun tre dage om ugen. I det 19. århundrede begyndte museet, som vi kender det, at tage form.

Institutioner som The Smithsonian blev grundlagt for at genstande kunne blive set og undersøgt, og ikke blot låst inde. Navnlig amerikanske museer bestilte forsøg og lejede opdagelsesrejsende til at finde og hente naturlige eksemplarer. Museer blev centre for studieophold og kunstneriske og videnskabelige opdagelser. Dette kaldes ofte museumsalderen.

Nutildags er museer åbne for alle, fungerer som uddannelses- og forskningscentre og er ved at ændre sig til mere praktiske institutioner. Men spørgsmålet om, hvem der skal have adgang er stadig relevant, da billetpriserne undertiden kan blokere adgangen for fremtidige videnskabsfolk, kunstnere, og personer, der kunne være værdige til guddommelig inspiration, men som ikke har råd til at få styret deres nysgerrighed. Tak til alle for besøget, og I er velkomne til at standse ved souvenirbutikken over alle souvenirbutikker på vej ud.